

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

PhDr. Jaroslava Dosedlová, Dr.

Habilitační práce

Optimismus a jeho role v kontextu zdraví

Oponent

Radko Obereignerů, Doc., PhDr., Ph.D.

**Pracoviště oponenta,
instituce**

Univerzita Palackého v Olomouci

Autorka předkládané práce se dlouhodobě věnuje vybraným oblastem sociální psychologie, psychologie zdraví a psychoterapie (specificky např. možnostem taneční a imaginativní terapie). V rámci vědeckého působení je autorkou řady odborných publikací (viz předložený habilitační spis). Předložená monografie byla vydána Masarykovou univerzitou v edici Spisy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v roce 2018 (ISBN 978. Jedná se o recentní publikační výstup recenzovaný prof. PhDr. Ivanem Sarmány-Schullerem, CSc. z Centra společenských a psychologických věd Slovenskej akadémie vied a doc. PhDr. Lubomírem Vašinou, CSc. z Masarykovy univerzity.

Rozsah předložené práce je 163 stran včetně citačního aparátu a rejstříku. Literární krytí je sestaveno z cca 300 zdrojů s mírnou převahou zahraničních odborných publikací. Jako citační norma jsou zvolena doporučení APA. Proveden je souhrn v anglickém jazyce v rozsahu sedmi stran. Publikace je katalogizována v Národní knihovně ČR a to jak ve formě tištěné, tak online ve formátu pdf. Monografie splňuje formální kritéria pro definici druhu vědeckého výsledku typu B, tj. odborná kniha. Monografie vznikla jako výstup výzkumu realizovaného s podporou agentury GAČR, projekt číslo GA 13-19808S s názvem „Chování zdraví podporující a zdraví ohrožující: determinanty, modely a konsekvence“.

Vyjma povinných součástí je předložená práce rozdělena do pěti hlavních kapitol. V první kapitole jsou vymezeny předmětné pojmy optimismus a pesimismus z historického hlediska. Historické souvislosti jsou podány především ve světle náboženských a filozofických systémů. Psychologické zakotvení je naznačeno (kap. 1.3) a následuje kapitola věnovaná současným psychologickým teoriím optimismu. Autorka vhodným způsobem zařazuje do textu první z provedených studií (kap. 2.2). Experimentálně je zařazena metoda vlastní konstrukce (DSP, Dotazník sociálních perspektiv, škála optimismu a subjektivního pocitu kontroly). Ve třetí kapitole jsou zpracovány konstrukty optimismu a pesimismu vycházející více z konstrukce samotných diagnostických nástrojů (např. konstrukt defenzivního pesimismu, dispoziční optimismus aj.). Přínosem je představení tří modelů modelu optimismu a jejich faktorových modelů. V druhé polovině publikace se již setkáváme s propojením konstruktů optimismu a pojmu zdraví. Uvedená studie (č. 7) je zaměřena na zdraví podporující a zdraví ohrožující chování, propojení s osobnostními charakteristikami a proměnnými odrážejícími míru dispozičního optimismu a defenzivního pesimismu. Dílčí výsledky studií přinášejí i méně očekávaná zjištění, např. nebyl potvrzen optimismus jako významný prediktor zdraví podporujícího chování (s výjimkou péče o duševní hygienu). Závěrečná studie je již propojena s kulturním kontextem, a to z pohledu socializačních vlivů, je zde využit sociologický model typologie kultur dle Geerta Hofstedeho.

Jedním z předpokladů habilitační práce je předložení vlastního vědecko-výzkumného počínu, což autorka naplňuje představením celkem jedenácti původních empirických studií, jejichž výsledky byly v průběhu několika let postupně publikovány. Celkově je publikace velmi zdařilou syntézou vlastních výzkumů s širším teoretickým rámcem, ve kterém autorka přesahuje hranice prezentovaných výzkumů, obohacuje je o zahraniční práce, včetně objevujících se metaanalytických studií. Je potřeba ocenit především smysl pro systematickou práci, využití širokého rozpětí pokročilých statistických postupů. Autorka prokazuje dobrou erudici v oblasti psychologické diagnostiky vztažené ke zkoumanému tématu.

Kritické vyjádření:

Jak již bylo uvedeno, použity jsou pokročilé statistické postupy, v rámci kritického hodnocení oponent doporučuje snad jen důslednější uvádění psychometrických ukazatelů vztahujících se k validitě metod. Informace týkající se reliability však v předloženém textu nescházejí.

Přesahy práce:

Vzhledem ke skutečnosti, že se autorka tématu optimismu věnuje dlouhodobě, je potřeba upozornit na vědecký dopad provedených studií, jejichž komponenty byly souvisle publikovány (cca od r. 2015) **v prestižních odborných periodících na úrovni Q2** (snad jen s výjimkou Čes.slov.psych. Q4) a jsou tak podkladem pro současný výzkum v oboru s průběžně narůstající citovaností.

Závěrem lze konstatovat, že **habilitační práce PhDr. Jaroslavy Dosedlové, Ph.D. splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací, a proto předloženou habilitační práci doporučuji k dalšímu řízení před Vědeckou radou Filozofické fakulty Masarykovy Univerzity.**

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

Zda autorka zvažovala směřovat výzkum konstruktů optimismu v souvislosti s osobnostními charakteristikami, které by zjišťovala metodami spadajícími do oblasti klinické psychologie?

Závěr

Habilitační práce PhDr. Jaroslavy Dosedlové, Dr., Optimismus a jeho role v kontextu zdraví **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru psychologie.

Oponent přeje autorce mnoho štěstí a zdaru v průběhu habilitačního řízení.

Dne

podpis